

jedinih evanđelja kao i Djela Apostolskih podao historijsko stvarnu dispoziciju događaja i doktrine pa tako čitalac dobiva lako orijentaciju u sadržaju.

Kod Pavlovih poslanica ispravno dopušta mogućnost još jedne izgubljene poslanice (tkzv. »epistula lacrimarum«) Korinćanima između kanonskih I i II Kor. (str. 365).

Kod tumačenja Apokalipse između mnogobrojnih sistema drži, da se mogu u glavnom svi svesti na tri tipa karakterizirana njemačkom terminologijom: a) »zeitgeschichtlich« t. j. alegorijski predočuje povijest i borbu Crkve u njezinom početku; b) »kirchengeschichtlich« prema kojem sistemu bi sadržavala alegorijski opis čitave povijesti Crkve do sudnjega dana; napokon c) »eschatologisch«, prema kojem sistemu treba ovu knjigu shvatiti kao proročki opis prilika Crkve prije sudnjega dana. Auktor daje prednost eshatološkom sustavu tumačenja, premda, čini se, da ne bi trebalo ekskluzivno pristati ni uz jedan sustav, nego kombinirati sva tri, tim više, što nije Apokalipsa među proročkim knjigama Sv. Pisma osamljen primjer, da se izvjesna proroštva odnose i na događaje neposredne bližnje budućnosti, a ujedno naviještaju slične događaje u dalekoj budućnosti, kao na pr. viđenje proroka Ezekijela o uskrsnuću mrtvačkih kostiju i Kristovo proroštvo o pro-pasti Jerusalema vezano s proroštvom o sudnjem danu.

Premda bi se dakle dalo raspravljati o pojedinim neriješenim pitanjima bilo egzegeze bilo kritike teksta, u cijelosti ovaj je priručnik odličan rukovođ za orijentaciju u pitanjima novozavjetne biblijske introdukcije, pa ga možemo najtoplije preporučiti, kako studentima teologije, tako i vlč. svećenstvu, pogotovo kad mu je cijena uz tako obilati opseg ipak veoma umjerena.

Dr. J. Oberški.

Vogt Fr. Das Ehegesetz Jesu. Eine exegetisch-kanonische Untersuchung von Mt. 19, 3—12; Mt. 5, 27—32; Mk. 10, 1—12; Lk. 16, 18. Freiburg im Br., Herder 1936.

Nerazriješivost ženidbe u Matejevim tekstovima 5, 32. i 19, 9. nije jednako izražena i u tekstovima Marka 10, 1 sl. i Luke 16, 18, jer dok Mk i Lk ne vide mogućnost razriješenja ženidbe, pošto za to ne iznose nikakvih uzroka ni uvjeta. Matej ističe na oba mjesta, da bi taj uzrok bio preljub. Vogt u svomu djelu, poslije kako je nanizao mnoga mišljenja i tumačenja ovih tekstova iz historije egzegeze, konstatira, kako su se po tomu ravnale kršćanske crkve. Dok katolička Crkva uvijek jednako insistira na nerazriješivosti, pravoslavne su istočne crkve razrješivale i sam ženidbeni vez. To znači, da se ove crkve nijesu obazirale na zaključne riječi Mt 5, 32 . . . adulterat, i Mt 19, 9 . . . moechatur.

Tekst ima mnogo poteškoća. Među tolikim drugima nazvan je i ovaj crux interpretum. Tumačili i rješavali su ga vrlo mnogi bibličisti, dogmatičari i kanonisti, no sve su bili samo pokušaji, ali do konačnoga rješenja, koje bi eliminiralo bar većinu važnijih poteškoća, još nijesu došli. To misli Vogt. Drži, da je odstranio sve poteškoće, kad riječi Mt 19, 9: nisi ob fornicationem tumači kao da bi tamo stajalo: neque — »što nije dozvoljeno niti radi bestidnosti (pre-

ljuba» (str. 96). Ali, jasno je svakomu, da je ovo tumačenje nasilno, pače nema oslona u tekstu. Nikako se ne može opravdati ovog nasilnog tumačenja ni po racionalnim ni katoličkim načelima hermeneutike. Ni grčki original kao ni latinski tekst nemaju ovoga smisla (uključnoga). Tim bi rješenjem zbilja nestalo svake i najmanje poteškoće; bilo bi po sebi jasno i začudne muke tolikih tumača kroz vijekove.

Ne može se pohvaliti ni autorova metoda. Aparat je kritički dosta površan. I pravnici i dogmatičari naći će boljih i temeljitijih pokušaja rješenja ovih tekstova u općim komentarima evanđelja.

Dr Nikola Žuvić.

Galdos Rom. S. I., Effigies divi Pauli sive idea vitae Apostolicae auctore R. P. Cornelio Cornelii a Lapide, Westmalle (Belgium), 1937.

Izdavač navodi na naslovnoj stranici povod ovoga izdanja: cum duplex recurreret centenaria commemoratio Paulina et Cornelianana, a Pauli conversione XIX, a Cornelia morte III. Effigies . . . je sastavio sam Cornelije a Lapide biblijskim i patrističkim citacijama. Bila je do sada izdana ništa manje nego 25 puta u komentaru Djela Apostolskih, a kao zasebna knjiga barem jedanput, i to prije 200 godina u Trnavi, u Slovačkoj. Galdos, profesor biblijskih jezika i pomoćnik profesora za Novi Zavjet na papinskoj univerzi Gregorijani u Rimu, pisao je prošle godine vrlo informativno i iscrpljivo u *Verbum Domini* (17-1937, str. 39-44. 88-96) prilikom spomena tristogodišnjice smrti velikoga egzegete. Ovo djelce izdao je vjerno, kako je bilo napisano od samoga Cornelija, najprije u *Verbum Domini* (17-1937-, str. 166-172. 212-218. 234-241), a sada u samostalnoj knjizi, gdje je dodao i tri kazala. Ima tri poglavlja: 1) De Pauli moribus et virtutibus Deum concernentibus; 2) De moribus et virtutibus S. Pauli circa seipsum; 3) De virtutibus Pauli proximum expectantibus. Kao appendix dodano je poglavlje o pokrštenju Kineza, koje je u Kornelijevo doba bilo veoma aktuelno, a vidio je prorokovano po Isaiji 49, 12. Kazala znatno olakšavaju upotrebu maloga, ali lijepoga djelca.

Dr Nikola Žuvić.

P. Matthaeus conte a Coronata O. M. C., Manuale practicum iuris disciplinaris et criminalis regularium, Torino 1938 (ed. Marietti). In — 8°, str. 276. — Cijena tal. lira 18.—.

Vrsni i dobro poznati kanonista A. Coronata izdao je do sada cijeli niz vrlo dobrih kanonističkih knjiga, koje smo imali prilike prikazati i preporučiti i u Bogosl. Smotri. Sada je taj neumorni autor izdao novo, vrlo praktično djelce, u kojemu je prikazao sadanje kanonsko krivično pravo (disciplinsko i kazneno) u obliku malenoga priručnika za redovničke starješine. Djelce je razdijeljeno u tri ostsjeka (liber I—III). U dvjema se prvim knjigama izlaže kratko, ali jasno i sustavno cjelokupno materijalno i procesualno kanonsko krivično pravo, a u trećoj priljepa dugi niz (svega 63 komada) obrazaca (formulara) za